

KÉRDEZZ — FELELEK

Szöllősi Antal budapesti olvasónk írja :
Olvastam, hogy Bük községben forró gyógyvizet találtak. Milyen összetételű ez a víz, és milyen betegségek gyógyítására alkalmas ?

Dr. Kessler Hubert, a Vizgazdálkodási Kutatóintézet tud. főmunkatársa válaszol :

A Vas megyében, Bük község mellett mélyített, 1300 méteres mélységű fúrt kút 60 Celsius fokú vizének oldott só-tartalma meghaladja az 5000 mg/liter. Ezért vize — az Országos Reuma- és Fürdőügyi Intézet véleménye szerint — az alkalikus meszes-hidrogénkarbonátos ásványvizek csoportjába sorolható. Több mint 1000 mg/liter szabad szénadtartalommal eléri a savanyúvizekre nemzetközileg előírt szintet.

A bükki víz gyógyhatásáról majd csak hosszabb orvosi vizsgálatok után nyilatkozhatunk, de összetétele alapján máris valószínű, hogy gyomorsavtúlnegéssel, gyomorhuruttal kapcsolatos ivókúrákra és mozgásszervi megbetegedésekkel, krónikus nőgyógyászati gyulladásokkal kapcsolatos fürdőkúrákra érdemes javasolni.

A tervek szerint még ez évben megépül egy nagyobb fürdőmedence, és jelenleg fúrják azt a kisebb mélységű kútát, amelynek alacsonyabb hőmérsékletű vizével kívánják a forró vizet lehűteni. A nagyszabású tervek megvalósításának egyelőre az az akadály, hogy a vasra agresszív víz erősen támadja a kút belsőcsöveit. Egy újszerű eljárással azonban megkísérik ezt a hatását elhárítani.

Nagy Tivadar budapesti olvasónk kérdezi: Mit nevezünk a fák szíjácsának és gesztjének ?

Natter-Nád Miksa válaszol :

A fa testében a *szíjács* vagy a fa hársa az az élő szövetréteg, amely az elsődleges és a másodlagos kéreg, vagyis a bőrszövet és a paraszövet, továbbá egy vékony, lágy élőszövet — a kambium — után következik, s ez utóbbiból évente gyűrűsen alakul ki. Rendszerint világos színű, ezért a fa fehérének is nevezik. A szíjács néha nagyon keskeny; csak néhány, vízvezetésre is alkalmas évgyűrűből áll, néha azonban egészen a fatest közepéig, a belsőszövetig terjedhet.

A *geszt* a fa keménye vagy — más néven — a színya. Ez a szövetréteg a szíjács után következő, de már elhalt, nem működő, konzerválódott évgyűrűkből áll. A sejtek falába rakódott festékanyagoktól, gyantáktól, cseranyagoktól sötétebb színű: sárga, barna, vörös, kékes vagy fekete. Minél sötétebb a geszt, annál tartósabb, erősebb és becsesebb a fa. Azokat a fákat, amelyeknek a testét zömmel a geszt alkotja, gesztos fának nevezzük. Ilyen például az *akác*, a *tölgyfa* és a *díófa*. Vannak fák, amelyeknek a testében nem képződik geszt, és valamennyi évgyűrűjük a belsőszövetig csak élőszövetből, szíjácsból áll. Ezeket a fákat szíjácsos fának nevezzük. Ilyen a *nyírfa* és a *jegenyefenyő*. A szíjácsban is előfordulhat gesztre emlékeztető színzöldös, de ez csupán káros hatásnak, valamilyen sérülésnek tulajdonítható.

CÍMKÉPÜNK: A Tűzföldön élő egyetlen nagy emlőállat a guanaco.

A felvétel a budapesti Állatkertben készült. A tűzföldi indiánok című cikkünkhez (Pénzes B. felvétele)

Főszerkesztő: Kocsis Ferenc

A szerkesztő bizottság elnöke: Csűrös Zoltán

A szerkesztő bizottság tagjai:

Ács Miklós, Ákos Károly, Fátih János, Fényes Imre, Futó József, Haraszty Árpád, Haraszti István, Harsányi István, Jantsky Béla, Jánossy Andor, Kulín György, Makkai László, Malin Mihály, Matócsi János, Mihalik Sándor, Németh Béla, Öveges József, Székely Sándor, Szlameniczky István, Tangi Harald, Tarján Rezső, Tasnádi Kubacka András, Vécsey Zoltán, Zách Alfréd.

Kiadja: a Gondolat Könyv-, Lapkiadó és Terjesztő Vállalat, Budapest, VIII., Bródy Sándor utca 16. Felelős kiadó: Havas Ernő, a Gondolat Kiadó igazgatója. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a helyi, Budapesten a kerületi kézbesítő postahivataloknál és a kézbesítőknél. Előfizetési díj negyedévre 13,50 Ft. Külföldiek a „Kultúra” Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalatnál (Budapest, 62. postafiók) vagy külföldi képviselőinél és bizományosainál fizethetik elő.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Lenin körút 5. Telefon: 223-899.

Kéziratokat nem őrzünk meg. Megjelent 183 000 példányban.

61.13820 Egyetemi Nyomda, Budapest — F. v.: Janka Gyula igazgató